

Ігоря Леонідовича Михайлина. Людини-позитивно вплинула на все моє життя.
університету, зустріч з якою восени 2003 року

Література

1. Журналістика : словник-довідник / авт.-уклад. І. Л. Михайлин. — К. : Академвидав, 2013. — 320 с.
2. Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт: вибрані медіадослідження / І. Л. Михайлин. — Х. : Прапор, 2008. — 512 с.
3. Михайлин І. Л. Журналістська освіта і наука: підручн. / І. Л. Михайлин. — Суми : Університетська книга, 2009. — 336 с.
4. Михайлин І. Л. Історія української журналістики ХІХ століття / І. Л. Михайлин. — К. : ЦНУ, 2003. — 720 с.
5. Сучасний словник літератури і журналістики / Гетьманець М. Ф., Михайлин І. Л. — Х. : Прапор, 2009. — 384 с.
6. Jane L. Chapman and Nick Nuttall. Journalism Today. A Themed History / Jane L. — Wiley-Blackwell, 2011. — 352 p.

С. В. Петренко

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Є люди – як Всесвіт... На спомин про І. Л. Михайлина

...Є люди – як Всесвіт: глибокі, неосяжні, невичерпні, непізнанні і неймовірно цікаві. Вони непомітні у людському натовпі, не горляють, щоб їх почули, не штурмують п'єдестали, не прагнуть слави... і в той же час вони наповнюють все... Вони просто тихо світять. Там, де вони є, там – Небесна Мудрість. І коли їхнє світло згасає – у Всесвіті утворюється порожнеча... на якусь мить... на якийсь лише час, допоки збагнеш, що тобі лише здалося, бо те світло згасло лише на землі, на Небі його не згасити. Ти розумієш: той Всесвіт, що у простій і мудрій людині, – він вічний, бо він – від Вічного, Єдиного, Живого... Не стало Ігоря Леонідовича Михайлина... по своєму виняткової, чудової людини, професора, краєзнавця, українофіла, скромного науковця рівня Всесвіту... Не стало поміж нас – земних, метушливих...

Моє знайомство з І. Л. Михайлиним відбулося через його наукові праці з журналістики. Пригадую, позиція Ігоря Леонідовича щодо правди та моральних засад в журналістиці вразила своєю чіткістю викладу й сміливістю відстоювання. Він писав просто і влучно. Його слова вціляли, мов стріли. Але не для того, щоб зранити чи вбити, а щоб вразити причину «хвороби» і дати «ліки». Він умів це робити. Просто і мудро...

– Яка Ваша інтенція? – спокійним (і трішки

сухуватим) голосом запитав Ігор Леонідович, коли вперше зателефонувала йому, щоб особисто познайомитися з людиною, в наукових розвідках якої помітила близькість поглядів на болючі проблеми журналістики. Відповіла так, як є. І вже за хвилину, обмінюючись думками щодо правдивості й моральності журналістики, проблем журналістської освіти й формування соціально-відповідальної позиції майбутніх журналістів, ми спілкувалися, ніби давні знайомі...

Він дійсно був як Всесвіт. У глибинах якого можна розчинитися, бо він – бездонний і чистий. Це цілком можна сказати про І. Л. Михайлина, дорогу мені, мудру людину, просто друга – старшого, авторитетного, в якому було щось батьківське... Це – диво, я так мало знала його, і так рідко спілкувалася, боячись потривожити в науковій праці, але дійсно відчувала в ньому друга – справжнього, від Бога. Кожне спілкування з Ігорем Леонідовичем давало поштовх до нових наукових пошуків, він умів так тонко підмітити і підправити, докорити і підказати... З ним приємно було дискутувати. Він шляхетно, лаконічно і водночас твердо аргументував свою позицію... І так багато розповідав про літературно-мистецьку Харківщину, яку щиро любив. Як і Україну... В один із днів, під час мого перебування в Харківському

національному університеті імені В. Н. Каразіна на науковій конференції, Ігор Леонідович погодився провести пішохідну екскурсію історичним центром міста. Мало не за кожною будівлею з його розповіді в деталях оживали історичні події, постаті, відтворювалися епохи та їхня культура. Так знати може той, хто любить... А насамкінець тієї подорожі містом несподівано він задав кілька запитань, що стосувалися вічного життя і рятівної сили Бога. Я знала, що Ігор Леонідович вірив в існування Творця людини й всесвіту, цікавився абсолютними істинами, що відкривалися у Божому Слові – Біблії, про які ми не раз говорили. Але ці запитання, так, як вони прозвучали з його вуст, виявили, що він глибоко розмірковує над тим сутнісним, духовним, що є основою життя людини і може сприяти його продовженню... Це не були питання професора до учня... це були запитання учня, що линули до Бога Всесвіту... Був переддень його останнього дня народження...

Не хочеться вірити, що більше не почую його мудрого голосу. Так і залишиться він у споминах з тієї останньої (за 9 днів до сумної дати... хіба ж знала я тоді?..) розмови, коли зі Львова зателефонувала Ігорю Леонідовичу, безмежно радісна, і сказала: «Ігоре Леонідовичу, не сумуйте: Ви не змогли прийти на конференцію, але Ви – тут! Ви промовлятимете через тему мого виступу, Вас цитую, на Вас посилаюся, мої думки витікають з Ваших і течуть далі... Тож Ви присутні тут!..». На що він, посміхаючись, відповів: «Добре, Світлано Іванівно, добре...». Я чую цей голос і тепер – тихий, лагідний, мудрий... Я так хотіла б почути його знову... У моїй душі щось дійсно спорожніло... Ця велична своєю простотою і мудрістю, скромна, але глибока людина займала в ній реальне місце. Тепер я розумію чому: у цій людині була не її, а Божя мудрість, а ця Мудрість не така, як людська, вона інша, справжня.

Зрозуміла й іншу річ (відчула це): здавалося б, людина пішла... а вона є, і вона «жива» – працює, говорить, діє... Як це? Досліджую місце категорії правди в журналістиці, і тут – чітка позиція Михайлина: «Журналістика повинна служити суспільству правдою. Правда протистоїть брехні. Брехня лежить в основі маніпуляції, інформаційних технологій, які вживаються для обробки населення в потрібному для політиків напрямкові» [1:28]; торкаюся концепції журналістської освіти, а тут – смілива констатація від Ігоря

Леонідовича: «Журналістика спрямована на примітивізацію, дилетантизацію (пробачте, за неологізми), дебілізацію людства, а освіта – на його порятунок від цього, на подальший розвиток, на піднесення інтелектуальних можливостей окремої людини і людства в цілому. Тому в освіті й журналістики різні завдання й кінцева мета» [2:23]; пишу про формування правдоцентричної особистості журналіста – і знову І. Л. Михайлин стверджує: «Мета освіти – на основі наданих людині знань виховати, сформувати з неї свідому своєї гідності, богорівну, моральну особистість. Цю місію й було покладено на Університет як соціальний інститут, що забезпечує вищий рівень формування особистості» [2:23].

Він не боявся говорити правду, бо він сам її прийняв і за нею жив. Так, як розумів... Він був дуже інтелігентною людиною, зі стійкими, абсолютними цінностями, а не релятивними, які пропагує цей світ і рухається в нікуди. Він стверджував: «У сучасну епоху постмодернізму, коли система духовних, культурних, моральних цінностей зірвана з місця і панівним оголошено принцип релятивності, універсальної відносності та нестабільності, у суспільній свідомості утверджується думка й про відносність, релятивність моралі... На мій погляд, цей шлях веде у прірву. Насправді моральні засади абсолютні й не скасовуються ні географією, ні історією, ні соціальним становищем, ні навіть релігійними віруваннями» [3:83]. Ці абсолютні моральні засади були і його основою, його силою. Хоча Ігор Леонідович чимало хворів, і ніколи не виявляв ні сили голосу, ні сили руки, окрім, сили думки. Тут дійсно відчувається потужність, міць, глибина... Він пішов – у земному тілі, але залишився – у тому, над чим смерть не має влади. Він просто заснув... до другого приходу Христа. А його Всесвіт світить – не мерехтить, а яскравим сявом розганяє духовну темряву... І знову посилаюся на його влучні, сміливі наукові думки, і ніде правди діти від його критичного осмислення дійсності, що йде від глибокої мудрості й щирої любові. І знову в ціль – його слова: «Професія журналіста приваблює можливістю доносити до людей правду, примножувати в світі добро, боротися за справедливість. У здійсненні цих завдань полягає реалізація безпосередніх функцій журналістики» [4:9].

Він дивився на журналістику як на Всесвіт... І цим Всесвітом він був сам. Його сміливі, чесні праці зачіпали багатьох... а він продовжував тихо працювати... наука любить

тишу... Тепер він у спокої, а його Всесвіт – світить і промовляє... У душі – ніби щось спорожніло... а у Всесвіті – повнота, глибина,

неосаяжність... Є люди, як Всесвіт... які ніколи не зникають... і світять завжди...

Література

1. Михайлин І. Л. Чи є публіцистика журналістикою? / Ігор Михайлин // Універсум. — 2015. — № 5–6. — С. 28.
2. Михайлин І. Л. Журналістська освіта і наука: підручн. / І. Л. Михайлин. — Суми: Університетська книга, 2009. — 336 с.
3. Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт: вибрані медіадослідження / І. Л. Михайлин. — Х.: Прапор, 2008. — 512 с.
4. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручн. — 5-те вид., перероб. та доп. / І. Л. Михайлин. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 496 с.

О. О. Коцарев

Письменник, журналіст, м. Київ

Він точно знав, що університет – не казарма

Звичний порядок речей: коли людина піде від нас, шкодувати про те, що не встиг за її земного життя сказати їй добрі слова. У випадку з Ігорем Леонідовичем Михайлином мені пощастило. За життя він встиг прочитати мої теплі спогади та слова вдячності. Але все одно їх хочеться повторити...

Професор Михайлин – людина, яка безумовно залишиться в історії української науки та культури, незалежно від можливих розбіжностей в оцінках тих чи інших подробиць.

Понад десять років я навчався та працював поряд із ним, під його керівництвом: студентом, аспірантом, викладачем кафедри журналістики Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Ця кафедра – одне з головних його творінь. Заснувавши її 1996 року, професор уможливив журналістську освіту в другому найбільшому місті країни як явище, і це стало справді важливою подією (та й поштовхом до появи таких кафедр в інших містах). Створена ним кафедра стабільно перебувала та перебуває під пильною і критичною увагою журналістської та наукової спільноти, подекуди конструктивної, подекуди на межі психологічного тиску. Співвідношення теорії та практики, питома вага філологічного складника в навчальній програмі, загальний рівень викладачів і їхнє наближення до щоденних журналістських реалій – ось лише деякі з питань, котрі викликали суперечки. Можливо, я занадто узагальнюю, проте переконаний, що це радше питання до журналістської освіти (чи тільки

журналістської?) в цілому, як концепції, ніж до особливостей викладання на конкретній кафедрі.

Ігор Леонідович не залишався закритим до цих питань, постійно ініціював пошук плідніших підходів. Не берусь методологічно оцінювати результати, проте точно знаю інше: з-поміж випускників кафедри журналістики виявилось чимало яскравих журналістів, помітних, успішних і авторитетних у своїх сферах, а це головне, бо свідчить: умови для професійного розвитку таки було створено, поєднання традицій університету з пробами й новаціями спрацювало.

Головним прикметником, яким можна згадати Ігоря Леонідовича як викладача і начальника, є «ліберальний». Професор Михайлин справді був м'яким і ненав'язливим керівником, абсолютно не схильний до тиску і «ламання». А це трапляється далеко не на кожному кроці в нашій країні, генно модифікованій тривалим досвідом тоталітаризму, що добряче позначився й на вищій школі. Неконфліктність, відкритість до ініціатив, толерантність до інших думок, концепцій і підходів, прагнення допомогти колегам – ці насправді важливі й людські риси багато кому видавалися чимось «несерйозним», «занадто м'яким». Але я не маю жодних сумнівів: саме така атмосфера сприяє справжньому розвитку вільної особистості, чого не може не прагнути справжній університет. А відтак, дуже вдячний професору за одну з його улюблених фраз: «Університет – не казарма».